

Anna Maria Matveinen

TORSCHLUSSPANIK

Kuvataiteen koulutusohjelma

2012 – 2016

TORSCHLUSSPANIK

Matveinen, Anna Maria
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Huhtikuu 2016
Ohjaaja: Tuuliniemi Päivi-Maria, Velhonoja Matti
Sivumäärä: (ilman liitteitä)
Liitteitä:

Asiasanat: psykologia, kotiseutu, traumat

Tämän opinnäytetyön aiheena oli analysoida ja tutkia henkilökohtaista taiteellista prosessia suhteessa psykologisiin muutoksiin ja ajan kulumiseen. Halusin myös käsitellä osaa syrjäisestä Suomesta, josta olen kotoisin, ja jonka kulttuuriperintö on ainutlaatuinen kyseiselle alueelle. Opinnäytetyössä käsitelen omaa suhdettani alkuperääni ja juuriini ja sen suhdetta universaalimman taiteen tekemiselle. Käsitelen myös traumaa, sen aiheuttamia reaktioita ja kehitysvaiheita. Teos on nimeltään Antipodi, joka valikoitui nimeksi, koska se sitoo yhteen monia pitkiä prosesseja, joita olen käsitellyt taideopintojeni aikana. Luonnollisesti se on myös viimeinen teokseni, jonka kouluaikani teen, joten vastakkaisuus ja lopullisuus ovat läsnä sitäkin kautta. Teemat, joita käsitelen ovat miten käsitellä ja toimia surun kohdatessa ja miten käsitellä eristyneisyyden tunnetta ja dissosiativisuutta.

OPINNÄYTETYÖN NIMI ENGLANNIKSI

Anna Maria Matveinen

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

April 2016

Supervisor: Tuuliniemi Päivi-Maria, Velhonoja Matti

Number of pages:

Appendices:

Keywords: psychology, home district, traumas

The purpose of this thesis was to examine and analyze my personal artistic process in relation to the psychological changes and the passage of time. I wanted also to shed light to the part of Finland that is remote and cultural atmosphere which is quite unique to that particular region. I named my artwork Antipode because it ties together many lengthy processes which I have been dealing with in the course of my art studies. Naturally it is my final piece of art which I make during my studies therefore polarity and finality are present throughout as well. In the thesis I am processing my own relation to my heritage and my roots in relation to making more universal artwork and dealing with universal issues varying from coping with sorrow, feelings of isolation and to dissociation.

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	5
1 KOTIINPALUU.....	7
1.1 You can never go back home again.....	7
1.2 Antipodi.....	9
1.3 Metanoia.....	9
2 TYHJYYS.....	9
3 HAVAHTUMINEN.....	9
YHTEENVETO.....	9
LIITTEET	

JOHDANTO

Kuva 1, Vanha Korpiselän tie, kuva: Ari Matveinen

Petri Matveisen perhe oli valmis muuttamaan uuteen kotiin. Taloa oli rakennettu koko perheen voimin ja ikkunat ja ovetkin tehty itse. Uusi talo oli suuri helpotus varsinkin Sohville, joka oli kyllästyt jakamaan pienen talon vanhan appiukkonsa ja miehensä veljen kolmetoistapäisen perheen kanssa. Omia lapsiakin oli kuusi. Rakennustyö oli edistynyt hyvin ja ulkosivu oli maalattu ja ikkunat asennettu. Muuttamaan tosin ei koskaan päästy, koska 25. kesäkuuta 1941 alkoi jatkosota. Käsky lähteä evakkoon tuli ja uusi talo jäi sotatoimien keskelle.

Kotiin palatessaan kukaan perheestä ei ollut entisensä. Nuoret veljekset olivat kaikki olleet rintamalla ja nuorin tytär, kymmenenvuotias Aunekin oli ollut auttamassa haavoittuneita. Kotiin palaaminen oli brutaalia, sillä venäläissotilaat olivat käyttäneet taloa tukikohtanaan. Kellaria oli käytetty käymälänä ja se oli täynnä jätöksiä. Kaikki irtaimisto oli varastettu ja seiniä vandalisoitu. Perhe yritti siivota ja korjata taloa, mutta vaurio oli auttamaton. Talo oli turmeltunut ja sota oli katkaissut myös

kauppareitin Korpiselkään. Ennen vilkas ja nopea reitti oli muuttunut umpikujaksi. Koko kylästä oli tullut periferiaa.

Talo myytiin ja perhe palasi takaisin ahtaaseen taloon.

Noin vuoden päästä muuton jälkeen talo paloi eikä jäljellä ole nykyään kuin kivijalka ryteikössä itärajan rajavyöhykkeellä.

Kuva 2, Vanhan talon kivijalka, kuva: Ari Matveinen

Opinnäytetyössä olen jakanut Antipodi-teoksen kolmeen osaan. Ensimmäisessä osiossa käsittelen kotiinpaluun mahdollisuutta, traumaa ja teoksen lähtökohtia. Teoksessa useat teemat kohtaavat, joista yksi merkittävin on metanoia. Käsittelen sitä ensimmäisen osan jaottelun jälkeen. Metanoia on toiminut keräävänä terminä teokseni eri osioille. Tämän jälkeen käsittelen Antipodin toista osaa; ikonia. Tässä kappaleessa käsitellään uskon menettämistä, juurettomuutta, kieltämistä ja masennusta. Tämän jälkeen käsitellään käspaikkaa, joka on myös teoksen kolmas osa. Viimeinen osio käsittelee hyväksymistä, arvostusta ja muistamista.

1 KOTIINPALUU

1.1

”You can never go back home again” -Thomas Wolfe (Wolfe, 1940)

Havahtuminen siihen, että kotiin palaaminen ei ole ikinä mahdollista. Sen jälkeen kun painaa oven kiinni perässään on jo muuttunut ihminen eikä kotiin voi palata enää. Kodista on tullut abstrakti käsite, joka ei ole edes olemassa enää konkreettisesti. Se on olemassa vain menneisyydessä ja muistoissa.

Tämä luo jatkuvan melankolisen nostalgian paikkaa kohtaan, jota ei ollut koskaan olemassa, mutta jos kotiinpaluu olisi mahdollista, olisi siellä kaikki paremmin. Kodista on tullut muistoissa utopia, ikuisten kesien ideaali ulottuvuus.

Kuva 3, Osa Antipodi-teosta: Säiliö, Anna Matveinen, sekatekniikka, 2016

Teoksessani, Antipodi, sidon yhteen monia loppuja ja viimeisiä asioita. Nimi tulee matematiikan termistä antipodinen piste, joka tarkoittaa konstruktion vastakkaisia pisteitä. Antipodissa tiivistän on matkani taidekoulussa, mutta myös suuremman elämäkerrallisen kaaren. Viimeisyys siinä viittaa myös siihen, että olen kyläni viimeinen lapsi. Olen osa kulttuuriperintöä, joka on hitaasti surkastumassa ja häviämässä. Tämä väritti myös lapsuuteni kokemuksia, joita leimasi yksinäisyys ja eristyneisyys. Termi viittaa myös henkisiin vastakkaisiin pisteisiin ja ristiriitoihin, jotka ovat olleet läsnä aina.

Koen ristiriitaisia tunteita kasvuympäristöäni kohtaan. Monet asiat, jotka lapsena olivat iloisia paikkoja, jotka ovat vanhemmiten paljastuneet ja muuttuneet aivan muuksi. Tosin olen myös löytänyt vanhemmiten kunnioituksen ja voiman lähteen lapsuuteni kylästä. Kun vielä asuin Mutalahdessa, halusin vain dissosioitua pois sieltä. Mennä jonnekin missä on jännitystä ja seikkailua. Jossain muualla oli aina paremmin. En halunnut olla siellä joten matkustin mielessäni pois. Silloin minulle kylä edusti vain läpipääsetöntä metsää, umpikujaa ja horisontissa siintävää Venäjää. Lapsuudessa yksinäisyys ja eristyneisyys saivat aikaa mielikuvituksen mielen, joka on taipuvainen haaveiluun, mutta joka on myös ahdistunut ja poissaoleva. Suuri osa työskentelystäni sijoittuu näiden kahden ominaisuuden välille.

Käytin vuosia siihen, että etsin todellista identiteettiäni. Koin kotiseutuni rasitteena ja velvollisuutena. Halusin poistaa kaikki olosuhteiden pakottamat ominaisuudet ja etsiä oman tieni. Teini-iän jälkeen tulin siihen lopputulokseen ettei pakoon voi juosta. On parempi muuttaa näennäiset heikkoudet voimavaraksi ja etsiä se erottava tekijä, joka siivilöi yksilöt massasta.

1.2 Antipodi

Kuva 4, Osa Antipodi-teosta: Säiliö, Anna Matveinen, 2016

Antipodi-teos koostuu kolmesta osasta; punaisesta matkalaukusta, tyhjästä ”ikonista” ja käsipaikasta, karjalaisesta pyyheliinasta. Matkalaukku toimii kotelomaisesti suojaen ja piilottaen, mutta myös paljastaen. Sen sisällä on luita, tuhkaa multaa, kultaa ja tarinoita, lasinsiruja. Sen sisällä on myös viisi tarinaa, jotka ovat tarinoita elämästäni, joista jokainen käsittelee yhtä surun vaihetta. Kaikki eri elementit symboloivat eri aspekteja psykologisessa metanoiassa, prosessissa joka on laaja psykologinen kokonaisuus.

Matkalaukun osat

Luut: Teokseen ja sen materiaalivalintaan on vaikuttanut voimakkaasti myös henkilökohtainen tragedia, trauma, joka varjosti suurinta osaa opiskeluajastani.

Sisareni menehtyi äkillisesti, kun olin toisella vuosikurssilla taidekoulussa. Hän oli matkalla Suomeen ulkomailta, jossa hän asui, mutta matkalla hän sairastui meningokokki- infektiioon ja menehtyi.

Halusin teokseen jonkin konkreettisesti kuolemaan linkittyvän materiaalin. Luut ovat myös mielenkiintoisia sen vuoksi, että niissä yhdistyy esteettinen kauneus, mutta myös mätäneminen ja kuvotus.

Luut sitovat myös kulttuurisesti teokseni jatkumoon. Luonnonuskonnoissa luut ovat olleet vahvasti läsnä erilaisissa rituaaleissa ja mukana myös työkalujen muodossa. (Pulkkinen, Risto, 2001) Teoksessa ne ovat taiteen työkaluja.

Lasinsirpaleet: Ehkä tärkein elementti henkilökohtaisesti teoksessa. Kuvaa henkistä traumaa, haavaa, draamaa ja tapahtumaa. Pelkkä sen näkeminen aiheuttaa fyysisen reaktion kivusta. Työssäni haluan yhdistää orgaanisen ja epäorgaanisen materiaalin ja lasinsirpale on siitä hieno objekti, vaikka se on epäorgaaninen ja ihmisen tekemä se saa aikaa todella viskeraalisen reaktion. Lasinsirpale muistuttaa, että kaikista vastoinkäymisistä jää haava, haamukipu kuin amputoidusta raajasta.

Multa: Liittyy myös siskooni ja luihin, mutta on myös symboli kodista ja lopusta. Siinä yhdistyy alfa ja omega. Multa on läsnä vastakkaisissa tapahtumissa; jokakeväisessä kasvukauden alussa, mutta myös hautajaisissa viimeisenä peittona poismenneelle.

Tuhka: Yhteiskunnallisempi symboli, mutta myös symboli siitä mitä tapahtuu tragedian jälkeen, kun kaikki tuntuu olevan tuhkaa ja tuhkanpeitossa. Ruoka maistuu tuhkalta suussa ja maailma on murretun väreissä.

Toisaalta tuhka liittyy myös uuteen alkuun. Kaikki tietävät feeniks-linnun mytologian ja kaskiviljelyssä metsän puut poltettiin, jotta saatiin uusi hedelmällinen viljelymaa.

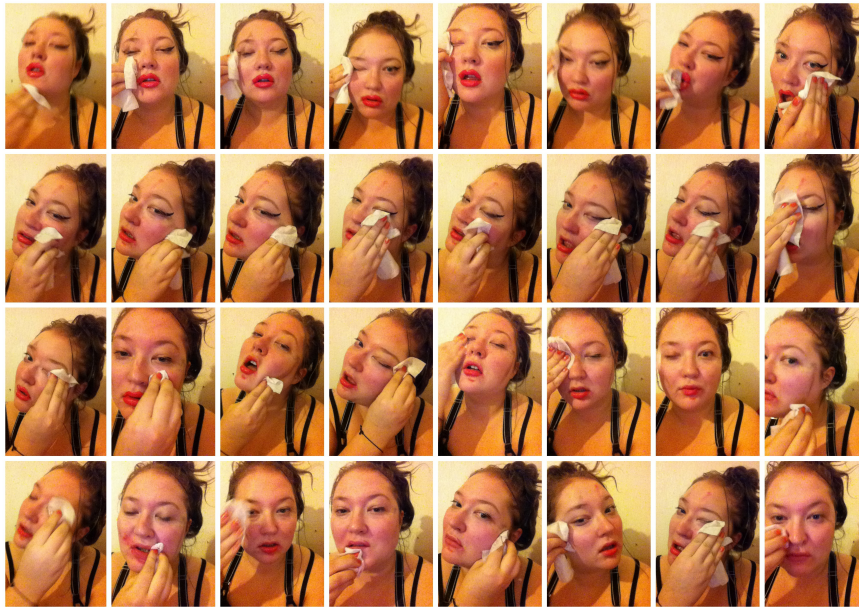
Kulta: Kuninkaallinen elementti, joka ylevöittää arkipäiväiset pelottavat ja kuvottavat asiat. Kaikessa kauhussa on mukana jotain ylevää ja kaunista. (Gold, Taro, 2004)

Kun vihdoin kuin ihmeen kautta pääsin pois periferiasta. Koin vihaa ja se vihan tunne oli loputon kaivo.

Kaikki nämä elementit yhdessä ovat yksi osa kokonaisuutta.

1.3 Metanoia

Kuva 5, Afterpartition, kuvakollaasi, Anna Matveinen, 2016

Metanoia (meta, tarkoittaen tuonpuoleista tai jälkeistä ja noia tarkoittaen mieltä, ymmärrystä, näkemystä) psykologiassa on Carl Jungin yleistämä käsite psyykkisestä hajoamisesta ja sen jälkeisestä positiivisesta paranemisesta. (Clarkson, 1977.)

Käsite sisältää myös konnotaation, että olemme vahvempia näiden vastoinkäymisten myötä. Metanoia voidaan nähdä myös siirtymävaiheena egosta ja persoonasta kohti jungilaista varjoa ja itseyttä. (Jung, 1956.)

Koko teos pohjautuu tällä ajatukselle ja teorialle. Teoksen prosessin aikana olen saanut voimaa tästä käsitteestä, analysoinut sitä ja yrittänyt myös tutkia metanoian eri vaiheita. Olen etsinyt erilaisia teoksia jossa käsitellää metanoiaa, joko taiteellisemmin tai akateemisemmasta näkökulmasta.

Päällimmäinen vaihe tällä hetkellä on luopuminen. Jotta paraneminen voi alkaa, on luovuttava vahingollisista teko- ja ajatusmalleista ja brutaalisti uudelleen ohjelmoida mielen skeemoja.

Teoksen osat ovat metanoian oireita. Matkalaukku pitää sisällään kieltämisen, vihan ja kaupankäynnin. Kieltäminen ilmenee itse matkalaukussa, joka kätkee koko trauman sisälleen, piilottaa sen ja pitää sen sisällään. Viha ilmenee itse matkalaukun sisällössä, rikkinäisissä asioissa ja kuvottavissa objekteissa. Esineet ovat olleet teon kohteena. Niitä on poltettu, keitetty ja tervattu. Kaupankäynti ovat tarinat. Ne ovat täynnä toiveikkaita skenaarioita siitä, että asiat tulevat muuttumaan parempaan suuntaan ja ne ovat täynnä kompromissin täyteen ratkaisumalleja. Ikoni on masennus ja siihen liittyvät ilmiöt, tyhjiys ja ontous. Sen pinta on ovi, joka johtaa loputtomaan syvyyteen, joka on tuttu kaikille masennuksesta kärsiville. Toisaalta se on myös Tabula Rasa, tyhjä taulu, jossa voi olla vapaa identiteetin kahleista ja menneisyyden taakasta. Käspaikka on hyväksyminen, taidolla ja keskittyneisyydellä tehty esine, joka pitää sisällään suullista elävää kulttuuriperintöä, mutta myös henkilökohtaisia elämäntarinoita ja oppitunteja. Se on konkreettinen esine, joka pitää sisällään yhteyden aikaan, jota ei ole enää olemassa.

Teokseni pitää sisällään koko metanoian vaiheiden draaman: tapahtuman niin sanotun ”romahduksen” ja sen jäljet, draaman jälkeisen tilan, luopumisen ja eheytyksen. Se pitää sisällään muutoksen tuoman vertigon, huimauksen ja tasapainon joka saavutetaan vain läpikäymällä sen sisältämät vaiheet.

Halusin, että matkalaukku on eräänlainen kapseli, josta ei voi tietää mitä se pitää sisällään. Päälle päin se näyttää normaalille ja vasta sen avaamisen jälkeen todellinen sisältö paljastuu. Me kaikki pidämme sisällämme erilaisia metanoian tiloja.

Kuva 6, Normopathy, mallinukke, Anna Matveinen, 2016

Neljäntenä vuotena tein useita projekteja ja kokeiluja liittyen Antipodin psykologiseen maailmaan ja metanoian käsitteeseen. Ylläoleva teos on osa Normopathy-nimistä teosta, jossa käsittelen patologisesti olosuhteiden sätkynukkena olevaa ihmisen kuorta. Normopathy on sisarteos Antipodille, joka käsittelee päin vastaista reaktioita, olosuhteiden poistamista, kriisiä ja niskoittelua vallitsevaa tilannetta kohtaan.

2 TYHJYYS

“A stranger who comes home does not make himself at home but makes home itself strange” - Rainer Maria Rilke (Rilke, 1902 – 1908)

Kuva 2, Osa Antipodi-teosta; Ikoni, puuvilla- ja pellapaperi/rima, Anna Matveinen 2015

Toinen suuri osa teoksessa on pois pyyhitty ikoni. Ikoni on tehty pellava- ja puuvillapaperin sekoituksesta. Luonnonmateriaali elää olosuhdemuutosten mukaan. Se kutistuu, laajenee ja saattaa myös revetä. Tämä on linjassa myös teoksen sisällön kanssa, koska henkilökohtaiset uskomukset, aatemaailmat, moraalikoodisto ja elämäkatsomus vaihtelevat elämän aikana.

Ikoni on tyhjä, jotta katsoja voi projisoida oman tarinansa siihen. Teos on yhtäläillä katsojan omaisuutta. En halunnut rajoittaa objektin ominaisuuksia tekemällä siitä

konkreettisempaa ikonia. Nyt teos ei rajoitu vain kaksiulotteiseksi pinnaksi vaan se on syväne, joka jatkuu kaksiulotteisen pinnan läpi.

Toisella tasolla se on myös tyhjä oman polkuni takia.

Kasvoin hyvin uskonnollisessa ympäristössä lapsena. Suomen Itä-rajalla, josta olen kotoisin, uskonto on sidottuna jokapäiväiseen elämään ja siellä vallitsevaan yhteisöön. Se on koko yhteisöä ylläpitävä voima. En kokenut sitä ahdistavana lapsena, kunnes esiteininä huomasin olevani pelosta jäykkänä. Pelosta, jonka käsitteet kuten ikuisuus ja kuoleman jälkeinen elämä olivat tuottaneet. Lapsuuden turvapaikka alkoi rapistua ja korruptoitua silmissäni mitä vanhemmaksi kasvoin. En voinut olla huomiomatta kristinuskon veristä historiaa ja yksityiskohdissa piilevää kaksinaismoralismia.

Tämä on tuonut elämäni syvän ristiriidan ja tutkimisen aiheen.

Jo muuttamalla pois tästä yhteisöstä olen katkaissut siteen ja pyyhkinyt ikonini pois. Enkä voisi palatakaan takaisin enää siihen. Matka on muuttanut minua jo liikaa niin, että minusta on tullut muukalainen omassa kodissani. Ja kuten Rilken lainaus sanoo, en voisi olla siellä enää kotona, muuttaisin sen vain itse oudoksi ja vieraaksi.

Tyhjä ikoni merkitsee myös masennusta. Se on ollut äärimmäisen suuri osa elämäni ja tulee varmasti aina olevaan. Taiteen tekemiseni ytimessä on myös jatkuva taistelu masennuksen kanssa. Taide oli köysi, joka pelasti minut hukkumiselta. Olin samassa tilassa monien lama-ajan lapsien kanssa, jossa päämäärättömyys ja epämääräinen ahdistus värjivät kaikkea olemista ja tekemistä. Taiteen saadessa suuremman otteen elämästä sain minäkin siitä itselleni päämäärää ja välineitä elämän hallintaan.

Taiteen tekeminen oli täysin minun. Harrastin lapsena paljon musiikkia ja minua kannustettiin ja painostettiin hankkimaan siitä ammatti. Paineet kävivät liian suuriksi ja pettymykset veivät ilon esiintymisestä. Kuvan tekeminen oli rauhallisempaa ja terapeutista ja jatkoin sillä tiellä kun sain enemmän itsevarmuutta tekemiseeni.

Tässä vaiheessa on otettava vastuu valinnoistaan ja omasta polustaan. On kasvettava aikuiseksi eikä pelkästään termin yleisessä merkityksessä vaan lähinnä mentaalisisellä

tasolla. Se on osa kehityskaarta, joka on yksinkertaisesti käytävä läpi. Muukalaisen on jatkettava matkaansa ja jätettävä ikoni tyhjäksi.

Tämän kaiken keskellä taiteen tekeminen on keino säilyttää osa lapsekkuudesta ja varjella osaa itsestä, ettei se huku aikuisuuden velvoitteiden ja katkeruuden mereen. On katsottava myös ulospäin pelkän introverttion sijaan. On löydettävä tie, joka on terveellisessä suhteessa konkreettiseen työskentelyyn ja abstraktimpaan ajatteluun.

3 HAVAHTUMINEN

“We shall not cease from exploration. At the end of all exploring will be to arrive were we started. And know the place for the first time.” -T.S Eliot (Eliot, T. S, 1943)

Kuva 3, Käspaikka, tekijä Aune Hoppo

Kolmas osa teoksessani on ikonin päällä oleva käspaikka. Käspaikka on karjalainen pyyheliina, josta on tullut osa Itä-Suomen ortodoksien kansanperintöä. Se laitetaan yleensä itänurkkauksessa olevan ikonin päälle ja siihen vielä liitetyn lampukan kanssa ne muodostavat kotialttarin. (<http://www.ortodoksi.net>)

Olemme aloittaneet Matveisen-suvun keskinäiset sukujuhlat, jotta hajonnut suku ja eriytyneet sukupolvet saataisiin yhteen. Ettemme olisi toisillemme vieraita, että tarinat ja suullinen perintö eivät hukkuisi elämän vääjäämättömään kulkuun, pystyisimme oppimaan toisiltamme ja muistamaan mistä olemme kotoisin. Tämän kyseisen käspaikan sain isotädiltäni lahjaksi kesäisillä sukujuhlilla. Hän on ukkini ainut elossa oleva sisarus ja iästään huolimatta pystyy tekemään mestarillisia käsitöitä.

Käspaikka ikonin päällä on side, joka sitoo minut jatkumoon. Käspaikan on tehnyt isotätini Aune, joka mainittiin alun prologissa. Itä-Suomessa kädentaitojen ylläpito ja esitleminen on ollut suuri osa paikallista kulttuuria ja halusin lisätä tämän elementin teokseen. Esine ei ole pelkästään kaunis vaan sillä on myös valtava ja ylevä symboliarvo minulle henkilökohtaisesti, mutta myös yhteiskunnallisesti. Se myös tekee puuvilla-pellava taulusta ikonin. Merkkaamalla sen käspaikalla teen siitä ikonin sen sijaan että se olisi vain tyhjä pohja.

Teoksessa käspaikka merkitsee minulle hyväksyntää. Hyväksyntää ajan kulumisesta, kaikesta siitä, mitä on menettänyt, hyväksyntää surun jälkeen ja hyväksyntää, jota tarvitaan, jotta pystytään liikkumaan eteenpäin ja ylipäätään elämään elämää mielekkäästi. Se on sisältää vaikeudet, kompromissit, epävarmuuden ja entropian.

Se on myös hyväksyntää sille kuka olen ja mistä tulen. Olen jättänyt taakseni lapsuuden dissosiatiiivisuuden ja pelon, teini-iän vihan ja nuoren aikuisuuden epävarmuuden. Olen hyväksynyt juureni ja olen onnekas, että omaan sellaiset. Olen myös havainnut niiden vahvuuden. Olen kuullut sukuni eeppejä tarinoita ja se auttaa myös muistamaan, että olen todellakin osa jotain suurempaa kokonaisuutta. Monet ovat taistelleet, kuolleet ja tehneet järkyttävän määrän työtä, jotta voimme olla täällä nyt. Tämä otetaan usein itsestänselvyytenä. Niin suhtauduin siihen itsekin

aikaisemmin. On hyväksyttävä oma paikkansa jatkumossa ja oltava siitä niin varma, että muutkin kunnioittavat paikkaasi siinä.

Omalla työskentelylläni ja teoksillani haluan myös muistuttaa kiitollisuudesta ja historiasta, niistä tarinoista, jotka hukkuvat informaatiotulvaan. Haluan tehdä tämän kaiken kuitenkin ilman kornia nostalgiaa, pikemminkin toteavasti. Nämä olivat faktat ja tässä olemme nyt. Vaikka teokseni on omaelämäkerrallinen ja käsittelee hyvin arkkityyppisiä aiheita, haluan henkilönä olla sen sisällössä toissijainen. Materiaalit ovat löytäneet paikkansa pitkällisen psykologisen, emotionaalisen ja henkisen prosessin kautta. Teoksessa yhdistyy monta eri prosessia, jota olen käynyt läpi taidekoulu vuosien aikana.

Yhteenveto

Teos vaatii hiljentymistä ja itse hakeutuessani taiteen äärelle haluan havaita teoksia, joiden äärellä voi hiljentyä, pysähtyä, kääntyä sisäänpäin ja mietiskellä. Teoksen elementit viestivät sitä, että pystyisi olemaan ylpeä kaikista vastoinkäymisistä, pettymyksistä, traumaista ja arvista. Nähdä ne voimavarana heikkouden sijaan. Teos on vaatimus siitä, että saa olla haavoittuvainen tässä kovien ja koventuvien arvojen yhteiskunnassa. Vaadin, ettei se ole heikkous. On järjetöntä, että humanisuus ja empatia nähdään heikkoutena.

Se, että keinotekoiset vaatimukset lajittelevat meidän parempiin ja huonompiin, on hulluutta. Olemme kaikki samaa alkuperää.

LÄHTEET

Clarkson, P, 1977, On psychotherapy, Jason Aronson Inc.

Eliot, T.S, 1943, Four Quartets (Little Gidding), Harcourt.

Gold, T, 2004, Living Wabi Sabi, Andrew McMeel Publishing.

Jung, C.G, 1956, Symbols of Transformation.

<http://www.ortodoksi.net>

Pulkkinen, Risto, Saamelaiskulttuurin ensyklopedia,
http://www.helsinki.fi/~sugl_smi/senc/

Rilke, R.M, 1929, Letters to a young poet, Kappus.

Wolfe, T, 1940, You can't ever go back home again. New York, London, Harper & Row.